

Velmagtsdage for Nepals kommunister

Kommunisterne har vundet en jordskredssejr i valget til Repræsentanternes Hus, som fandt sted i den Føderale Demokratiske Republik Nepal i to runder, den 26. november og den 7. december 2017.

af Farooq Tariq

14.

januar

2018

Hits: 233

Af parlamentets 275 medlemmer blev de 165 fordelt efter princippet om flertalsvalg i enkeltmandskredse, mens de resterende 110 sæder blev tildelt efter forholdstalsvalg. Farooq Tariq fra Pakistan besøgte Nepal fra den 13.-17. december og har på den baggrund sammenfattet denne rapport.

Nepals Kommunistparti (Forenet Marxistisk-Leninistisk, UML) fik 80 flertalsmandater, mens deres venstrefløjspartner Maoistisk Centrum fik 36, så samlet fik de kommunistiske partier 116 af de 165 mandater. Det regerende Nepals Kongresparti (NK) parti fik blot 23 mandater. To partier fra Madhes i det sydlige Nepal, Rastriya Janata Party-Nepal (RJPN) og Sanghiya Samajbadi Forum (SSF) fik tilsammen 21 mandater, mens et par mindre partier fik de sidste fem mandater.

I forholdstalsvalget, hvor 110 mandater skulle fordeles, fik UML 33,25 procent af stemmerne, mens NK fik 32,78. Maoistisk Centrum (MC) fik 13,66 procent af stemmerne.

I alt fik venstrefløjsalliancen 174 af de 275 mandater – 121 til UML og 53 til maoisterne – mens NK fik 63, RJPN fik 17 og SSF fik 16.

Midterpartiet Nepals Kongresparti (NK) må anses som den store taber i systemet med flertalsvalg, hvor kommunisterne var gået i valgforbund og opstillede fælles kandidater ud fra en 60/40-fordeling i UML's favør. Dette var muliggjort af den nye forfatning (2015), og resulterede i en konkurrence mellem to lister i mange valgkredse. Tidligere var den parlamentariske praksis i højere grad, at de tre store partier kæmpede med hinanden, for eksempel ved valgene i 2008 og 2013.

I de nyoprettede syv provinser var der også en storsejr for UML. Seks ud af de syv provinser gik til dem, og oprettelsen af lokale styre er her undervejs.

De to nepalesiske hovedpartier UML og MC havde inden valget besluttet sig for ikke blot at danne en alliance, men også at man inden for et halvt år vil fusionere i et samlet kommunistparti. Dette blev mødt med stor opbakning i befolkningen, da det gør de to partiers aftaler bindende, og altså ikke blot en valgalliance.

Der var store jubelscener i Kathmandu efter den historiske sejr. For første gang havde kommunisterne opnået et politisk flertal på næsten to tredjedele i Nepal, der er blandt de fattigste lande i Sydasiens. UML og MC har været ved magten af flere omgange, men har altid kun siddet i kort tid og som del af større koalitioner. Appellen fra UML om at få en stærk, stabil regering har virket meget overbevisende i den nepalesiske befolkning, der var blevet træt af en svag koalitionsregering med interne stridigheder. Nepals Kongresparti blev desuden straffet af vælgerne for at fremstå som et pro-indisk parti.

Den indiske blokade

Indiens handelsblokade i september 2015 stod ved valget klart i erindringen for Nepals befolkning, der dengang stod i kilometerlange køer for at hente benzin til deres biler, efter at forsyningerne fra Indien blev afskåret.

Dette lå i kølvandet på Madheshi-folkets protester over manglende rettigheder. Madheshierne holder hovedsageligt til i Terai-området [i det sydlige Nepal, grænsende til det nordlige Indien, red.], og var ekstremt utilfredse med de rettigheder, de havde fået i Nepals første forfatning. Blokaden kvalte ikke blot benzinimporten, men også medicin og nødhjælp til jordskælvsofre. Den fælles front af Madheshi-partier vandt én provins og omkring 10 procent af de samlede stemmer ved det nylige valg.

Under valgkampen forsøgte Nepals Kongresparti at tegne et skræmmebillede af, at en venstrefløjsssejr ville medføre et totalitært regime, og at et-partisystemer og forældet kommunisme havde slået fejl overalt i verden. Disse argumenter overbeviste tydeligvis ikke befolkningen. Henover de sidste tre årtier har UML omdannet sig til en demokratisk bevægelse, og vælgerne hoppede derfor ikke på præmissen om, at deres sejr ville føre til et-partis-kommunisme. UML kunne måske i dag snarere betegnes som en slags venstreorienterede socialdemokrater, der har indarbejdet et parlamentarisk system i deres grundlag.

Kvindedeltagelse

41 kvinder opstillede i valgets første runde til parlamentet og til delstatsrådene, fordelt på 32 af de 75 distrikter. Af dem var 18 kvinder opstillet til parlamentet, mens resten kandiderede i delstaterne [Nepal består af 7 delstater, red.]. Kun fem kvinder blev valgt via systemet med flertalsvalg. Den nepalesiske forfatning garanterer en repræsentation på mindst 33 procent kvinder i parlamentet, hvilket betød minimum 91 kvinder i en forsamling på 275. De resterende 86 kvinder skulle således findes gennem forholdstals-systemet, så valget var i det hele taget i overensstemmelse med forfatningen.

Ledelsen i UML

UML ledes af den 65-årige Sharma Oli, der tilsluttede sig kommunistpartiet som blot 13-årig. Med inspiration fra den indiske kommunistleder Charu Majumdar, der er kendt som ophavsmand til "Naxalbari-bøndernes bevægelse i Bengalen". Han tilbragte fjorten år i fængsel fra 1970-1984. Han blev første gang valgt til parlamentet i 1991, og igen i 1994 og 1999. Han tabte til maoisterne i valget i 2008, men vandt uden problemer i 2013 og 2017. Oli har bestredet forskellige højtstående ministerposter gennem de sidste 21 år, og blev udnævnt til landets premierminister i oktober 2015. Han fratrådte posten i august 2016, efter at maoisterne havde vraget venstrefløjsalliancen til fordel for Nepals Kongresparti. Maoisternes leder Pushpa Kamal Dhar, også kendt som Prachanda, blev herefter valgt som premierminister. Forud for det aktuelle valg, valgte Prachanda imidlertid at gendanne venstrefløjskoalitionen, hvorigennem hans parti som nævnt fik omkring 13 procent af stemmerne i forholdstalsvalget.

Kort om kommunisternes historie

De nepalesiske kommunister kan ikke betragtes som traditionelle kommunister. I erkendelsen af de negative følgevirkninger ved Sovjetunionens kollaps, blev UML dannet i januar 1991 ved en sammenslutning af Nepals Kommunistiske Parti (Marxist) og Nepals Kommunistiske Parti (Marxist-Leninister) Partiet har stået i spidsen for fire forskellige regeringer forud for den senestejordskredssejr. UML overraskede mange på den internationale scene, da de efter valget i 1994 kort overtog magten i ni måneder, i en tid med udbredt anti-socialistisk propaganda. Mange affejede denne sejr som "kommunister under en kongemagt".

I den nutidige bølge af højrefløjspopulisme er det forfriskende at se et land som Nepal, hvor kommunistpartier af forskellig karakter nyder opbakning blandt størstedelen af vælgerne – selv hvis det er et af de få tilbageværende.

UML og MC's jordskredssejr er imidlertid ikke sket ved et mystisk tilfælde. Den er resultatet af års hårdt arbejde. Det særlige nepalesiske touch har i denne sammenhæng været, at man i modsætning til de andre kommunistpartier i regionen har formået at bevare, opretholde, konsolidere og mønstre masseopbakning i arbejderklassen. Det Nepals Kommunistparti, der blev dannet i 1949 i Indien, har gennemgået flere udviklingsstadier: fra eksilparti til et parti med en betydelig tilstedeværelse i alle dele af Nepal. Partiet har været vidne til utallige opbrud i rækkerne, og har lagt sig op ad en lang række forskellige trends i den internationale kommunistiske bevægelse. Impulsen mod sammenhold og forening har dog altid været stærk i de forskellige fraktioner og grupperinger, der har forstået sig selv som kommunister, og har følgelig altid været en central del af den overordnede strategi.

Fra maoisme til venstrefløjs-socialdemokratisme, fra væbnet modstand til parlamentarisme, fra krig til fred, har Nepals kommunister i deres forskellige udformninger altid været kendt som kommunister. Denne identitet har altid stået stærkt indenfor egne rækker, og med god grund; den har aldrig fået negative konnotationer, og har altid været et stærkt kort til valg.

UML og MC's forgængere har lært at leve og overleve under de mest vanskelige forhold, og stadig bevaret deres opbakning. Da alle politiske partier var bandlyst fra 1960'erne og frem til 1980'erne, formåede de at arbejde ud fra de kongelige dekretter. Gennem panchayatter [en form for lokalt rådsstyre, typisk udgjort af byens/stammens ældre, red.] etablerede de et parlamentarisk alternativ, og forsøgte at udbrede deres idéer ad den vej. Her gik debatten hovedsageligt på, hvordan man kunne vinde popularitet blandt masserne med sit eget navn.

Den årtier lange splittelse mellem kongemagten og Nepals Kongresparti, borgerskabets vigtigste parti, blev manøvreret med stor tæft af forskellige kommunistiske grupperinger. De stillede sig på hver sin side, men var aldrig bange for at ryge i fængsel, hvilket også blev konsekvensen for mange.

Maoisterne

Maoisterne benyttede i løbet af ti års væbnet kamp (1996-2006) en skiftende strategi. Man foretog væbnede angreb på politiet, officielle bygninger og statsrepræsentanter, alt imens man forhandlede med regeringen og kongen. Afvisning af forhandlinger var ikke skrevet i sten, ligesom hos UML-ledelsen, der hele tiden var parate til at finde en vej ud af krisen.

Den maoistiske stålsathed i kampen om at opløse monarkiet vandt til sidst, da maoisterne til manges overraskelse blev det næststørste parti ved valget i 2008, kun overgået af Kongrespartiet. Ved hjælp af en strategi, der både henvendte sig til valg og massebevægelser, havde det nepalesiske folk opnået en stor sejr, da man her kom af med kongen.

Efter at have opløst monarkiet var den største udfordring at skrive en ny forfatning, der kunne garantere, at alle landets lokalsamfund blev sikret basale rettigheder – selv de mindste. Dette krævede mange års forhandlinger og betød, at mange forskellige regeringer måtte give sig ved forhandlingsbordet.

Maoisternes splittelse fortsatte i perioden 2008-2013, der for disses vedkommende var præget af koalitionsregeringer med oppositionspartier og andre kommunister. En af de mest bitre konflikter, der splittede partiet i disse år, var diskussionen om, hvilken sti revolutionen skulle følge. En fraktion i partiet mente, at man skulle boykotte valget i 2013, hvilket viste sig at slå eklatant fejl. Beslutningen betød, at maoisterne blev reduceret til at spille tredjeviolin, efter i mange år at været førstebejler til NK's førerposition. Store dele af partiets masseopbakning rykkede sig mod UML.

Under den karismatiske Prachandas ledelse foretog maoisterne en række kovendinger, hvad angik koalitioner og alliancedannelser. Det suverænt mest veltimede træk var imidlertid valgforbundet med UML forud for valget i 2017, og ikke mindst beslutningen om at indlede en sammensmeltning af de to partier. Havde man ikke foretaget det træk, havde partiet tabt stort i det nyligt afholdte valg. Et politisk scenarie, hvor valget igen

havde været et løb mellem tre heste, ville utvivlsomt have været mest gavnligt for Nepals Kongresparti, der formentlig ville have resulteret i endnu en usikker regering, bygget på en midlertidig alliance

Forfatningen

Den nye forfatning blev ratificeret i 2015 med opbakning fra 90 procent af parlamentet. Den årelange boykot fra Madheshi-partierne, og Indiens økonomiske blokade af Nepal, blev mødt med modstand fra størstedelen af den nepalesiske befolkning. De formåede at bringe Madheshi-partierne tilbage til landets mainstreampolitik ved at lave tilføjelser til forfatningen i samarbejde med dem, der var fortalere for en boykot.

En positiv udvikling og en virkelig udfordring

Den kommunistiske alliances jordskredssejr er overordnet set en positiv udvikling i den sydasiatiske region. Den kommer som en frisk brise til en overophedet region på det indiske subkontinent. Det er imidlertid nu, at den virkelige udfordring begynder. Med en så stor sejr følger tilsvarende store forventninger. Reformen er på dagsordenen. Men reformer i et kapitalistisk system er aldrig af varig natur. Den kapitalistiske vej er på længere sigt et vildspor, der kan undergrave den ideologiske støtte til kommunisterne. Den overordnede målsætning for Nepals kommunister må være, at man ad parlamentarisk vej søger at opløse kapitalismen og resterne af feudalsamfundet. Hvis de ønsker at gøre dette, ved de bedre end nogen anden, hvordan det skal gøres.

Oversat fra [International Viewpoint](#) af Morten Hammeken

Opslået i [Asien](#), [Facebook](#)